

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Aim. del - bilag 954 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekt.

21. marts 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges i forbindelse med Det Europæiske Råd i Stockholm den 23.-24. marts 2001 Rådets rapport vedr. foreløbig undersøgelse foretaget af Udvalget for Social Beskyttelse om pensionernes holdbarhed på lang sigt, 6457/01.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mogens Lyngby', is written across the page.

**RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION**

Bruxelles, den 23. februar 2001 (01.03)
(OR. en)

6457/01

FO-

08 MAR 2001

LIMITE

modtaget

vedt
sendt

05. MAR 2001

SOC 83

ECOFIN 44

J.nr. 400.5.7-1-0.

TIL AKTERNE

FØLGESKRIVELSE

fra: Rådssekretariatet
til: De Faste Repræsentanternes Komité (1. afdeling)/Rådet (beskæftigelse og social- og arbejdsmarkedspolitik)
Tidl. dok. nr.: 14055/00 SOC 465 ECOFIN 360
Komm. forsl. nr.: 12793/00 SOC 389 ECOFIN 304 - KOM(2000) 622 endelig
Vedr.: Foreløbig undersøgelse foretaget af Udvalget for Social Beskyttelse om pensionernes holdbarhed på lang sigt

1. Vedlagt følger til delegationerne den foreløbige undersøgelse, som Udvalget for Social Beskyttelse har foretaget, og som den vedtog på mødet den 21. februar 2001. Den er foretaget efter anmodning fra Det Europæiske Råd i Lissabon, Feira og Nice og skal forelægges for Det Europæiske Råd i Stockholm i marts. Den foreløbige undersøgelse vil blive fulgt op af en mere omfattende, der skal forelægges for Det Europæiske Råd i Göteborg i juni.
2. Det foreslås, at De Faste Repræsentanternes Komité henstiller til Rådet (beskæftigelse og social- og arbejdsmarkedspolitik), at det noterer sig udvalgets undersøgelse, når det forbereder Det Europæiske Råds møde i Stockholm den 23.-24. marts 2001.

INTERIMSRAPPORT FRA UDVALGET FOR SOCIAL BESKYTTELSE
UNDERSØGELSE AF DEN FREMTIDIGE UDVIKLING FOR DEN SOCIALE
BESKYTTELSE - PENSIONER

INDLEDNING

1. Det Europæiske Råd bad i Lissabon og Feira om en undersøgelse af fremtiden for den sociale beskyttelse på lang sigt, navnlig pensionssystemernes bæredygtighed. I overensstemmelse med dette mandat forelagde Gruppen på Højt Plan vedrørende Social Beskyttelse, der var forløberen for Udvalget for Social Beskyttelse, en interimssrapport for Det Europæiske Råd i Nice, der noterede sig den og godkendte fremgangsmåden med en samlet vurdering af spørgsmålet om pensionssystemernes bæredygtighed og kvalitet. Det opfordrede også medlemsstaterne til i samarbejde med Kommissionen at udveksle erfaringer gennem fremlæggelse af deres nationale strategier på dette område. Det tilføjede, at resultaterne af denne første samlede undersøgelse af pensionernes bæredygtighed på lang sigt bør foreligge inden Det Europæiske Råd i Stockholm.
2. Denne rapport omhandler det hidtidige arbejde i Udvalget for Social Beskyttelse vedrørende pensionernes sikkerhed og holdbarhed og mulighederne for at fortsætte arbejdet på dette område efter Det Europæiske Råds møder i Stockholm og Göteborg.

DEN HIDTIDIGE UNDERSØGELSE AF PENSIONERNES HOLDBARHED PÅ LANG SIGT

Spørgeskemaet til medlemsstaterne

3. Efter vedtagelsen af rapporten til Det Europæiske Råd i Nice udarbejdede Udvalget for Social Beskyttelse et spørgeskema til medlemsstaterne, der skulle bruges som en fælles struktur i de nationale rapporter. Det blev besluttet, at disse rapporter skulle indgives inden den 15. februar 2001. De er i øjeblikket ved at blive gennemgået og vil danne grundlaget for den fuldstændige undersøgelse, der skal forelægges for Rådet med henblik på Det Europæiske Råds møde i Göteborg.

4. Spørgeskemaet omfatter følgende fire hovedemner:

- målsætninger for pensionssystemerne;
- de udfordringer, som de kommer til at stå over for i de kommende årtier;
- hvordan det planlægges at tage disse udfordringer op;
- den politiske proces for fastlæggelse og gennemførelse af reformstrategier.

5. Med hensyn til målsætningerne blev medlemsstaterne spurgt, hvordan pensionspolitikken når målet om, at pensionister, under iagttagelse af lighed og solidaritet, skal have en sikker og tilstrækkelig indkomst under hensyntagen til den ønskede balance i de offentlige finanser og den acceptable belastning af de kommende generationer. Hvis der findes talmateriale (f.eks. pensionens størrelse i forhold til tidligere indkomst, fattigdomsgraden eller bidragsstørrelser) eller pensionsgarantier (f.eks. mindsteindkomst eller dyrtidsregulering), skulle dette anføres. Bidraget fra de forskellige søjler i de nationale pensionssystemer og andre politikker, der er rettet mod ældres behov (f.eks. dækning af udgifter til lægebehandling og pleje, boligpolitik osv.), skulle beskrives foruden mangler i det nuværende system. Medlemsstaterne blev også bedt om at vurdere, i hvor høj grad der tages hensyn til målsætningen om lighed mellem mænd og kvinder i deres systemer.

6. Med hensyn til de udfordringer, som de nationale pensionssystemer står over for, blev medlemsstaterne bedt om ikke kun at se på den demografiske udvikling, men også på de forventede ændringer i beskæftigelsesmønstre og familiestrukturer. Disse skal analyseres for at fastslå, hvilken indvirkning de har på de forskellige elementer i pensionssystemerne og muligheden for at nå målene, og om de kan forværre de nuværende mangler i pensionssystemerne.

7. For så vidt angår strategier for, hvordan udfordringerne for pensionssystemerne på lang sigt skal tages op, blev medlemsstaterne bedt om at oplyse, hvilke politiske foranstaltninger der skal til for at forøge beskæftigelsesfrekvensen (mindre arbejdsløshed, flere i arbejde, navnlig kvinder og ældre arbejdstagere). En bedre ligevægt mellem erhvervsaktive og pensionerede er den ideelle måde, hvorpå man fremover kan forene et højt og sikkert pensionsniveau med en acceptabel byrde for den aktive befolkning og samtidig bevare sunde offentlige finanser.

Det kan dog i nogle tilfælde vise sig, at det ikke er nok at mobilisere Europas fulde beskæftigelsespotentialer for at klare den demografiske udfordring. Det bør derfor overvejes at foretage en yderligere justering af parametrene for pensionssystemerne. Disse omfatter ydelsernes størrelse og dyrtidsreguleringen heraf, betingelserne for at modtage ydelser og på finansieringssiden bidragenes størrelse eller omfanget af systemernes finansiering over det almindelige budget. Medlemsstaterne kan også overveje at ændre pensionssystemernes struktur (de tre søjlers forholdsmæssige vægtning) og finansieringsmetoderne (f.eks. reservefonde). Den forventede indvirkning af disse reformer på de offentlige finansier og pensionsniveauet samt indkomstfordelingen bør vurderes.

8. Endelig blev medlemsstaterne bedt om at beskrive den politiske proces vedrørende pensionsreformen, navnlig hvordan det sikres, at offentligheden får tillid til pensionsordningerne, hvordan de forskellige aktører inddrages, og hvordan debatten gøres gennemsigtig.
9. Spørgeskemaet afspejler således strukturen i interimrapporten fra gruppen på højt plan, der beskriver omfanget af og den generelle fremgangsmåde i undersøgelsen af pensionssystemernes holdbarhed på lang sigt, som ikke kan vurderes ud fra et finansielt synspunkt alene. Begrebet holdbarhed henviser til pensionssystemernes mulighed for at nå det sociale mål, som er at tilbyde tilstrækkelige og sikre pensioner uden at destabilisere de offentlige finanser eller pålægge de kommende generationer en urimelig byrde.
10. Med hensyn til de udfordringer, som pensionssystemerne står over for, drejede rapporten til Det Europæiske Råd i Nice sig især om aldring, især den forventede fordobling af ældrebyrden, der kan udgøre en risiko for balancen i de offentlige finanser og pensionssystemerne eller medføre en tung byrde på de kommende generationer af arbejdstagere, hvis der ikke sker en forbedring af beskæftigelsen og en reform af pensionssystemerne.
11. I rapporten til Det Europæiske Råd i Nice så man også på, hvad der kan gøres ved aldringen, først og fremmest en forøgelse af beskæftigelsen, især for kvinder og ældre arbejdstagere. Dette er en væsentlig forudsætning for at klare det grundlæggende problem, som aldringen udgør for pensionssystemerne, dvs. den voksende manglende balance mellem antallet af beskæftigede og antallet af pensionister. Der er almindelig enighed om, at en vellykket gennemførelse af Lissabon-strategien, dvs. at hele arbejdskraftpotentialer mobiliseres, er en forudsætning for pensionssystemernes fremtidige holdbarhed. Det bliver især nødvendigt at vende tendensen til tidlig pensionering.

12. Det er ikke sandsynligt, at en øget beskæftigelse alene vil løse alle de problemer, som aldringen vil skabe for pensionssystemerne. En række andre muligheder skal derfor også undersøges. De kan omfatte en nedbringelse af statsgælden eller opbygning af reservefonde, således at der er flere midler til rådighed i fremtiden, en justering af de parametre, der anvendes til fastlæggelse af pensionernes og bidragenes størrelse, og en revision af de tre forskellige søjlers forholdsmæssige vægtning i pensionssystemerne.
13. De nationale rapporter indeholder et rigt materiale om alle de spørgsmål, der er stillet i spørgeskemaet. I undersøgelsen til Det Europæiske Råd i Göteborg vil disse rapporter blive anvendt og gennemgået på baggrund af de fælles overordnede mål og principper i Kommissionens meddelelse fra oktober 2000. I forbindelse med gennemgangen af de nationale rapporter vil Udvalget for Social Beskyttelse fortsat arbejde tæt sammen med Udvalget for Økonomisk Politik. Rapporten til Det Europæiske Råd i Göteborg kommer til at indeholde omfattende oplysninger om de nationale pensionssystemer, de problemer, de står over for, og de reformstrategier, der er ved at blive udarbejdet. Den bliver et solidt grundlag for det kommende samarbejde.

Reformprocesser, der allerede er godt i gang

14. Udarbejdelsen af de nationale rapporter på grundlag af spørgeskemaet har givet en række medlemsstater lejlighed til at inddrage arbejdsmarkedets parter og nogle af de institutioner, der beskæftiger sig med pensionssystemerne, i den samarbejdsproces, der er indledt på EU-plan. Det bør sikres, at de berørte parter også deltager i de næste faser af den europæiske samarbejdsstrategi for reform og modernisering af pensionssystemerne.
15. De nationale rapporter bekræfter, at der allerede er gjort en betydelig indsats i medlemsstaterne for at bremse den stigning i de offentlige udgifter til pensioner, som det stigende antal pensionister kunne forventes at medføre. Disse reformforanstaltninger antager mange forskellige former lige fra betingelser for pensionsberettigelse (f.eks. det antal år, der er indbetalt bidrag, eller lovfæstet pensionsalder) og ændringer i pensionsberegningen (f.eks. den anvendte indtjeningsperiodes længde og dyrtidsregulering af tidligere indtægter) til ydelseernes størrelse (som dækningsgrad eller i absolutte tal) og dyrtidsregulering.

16. Medlemsstaterne er klar over behovet for bred enighed og støtte fra arbejdsmarkedets parter og for en begrænsning af de negative sociale følger af en pensionsreform. De er besluttet på at sikre en tilstrækkelig indtægt og en høj levestandard for de kommende pensionister og har udarbejdet en række metoder til at nå dette mål. En af mulighederne er reservefonde, der sikrer yderligere midler på et tidspunkt, hvor ratioen pensionister/arbejdstagere når sit maksimum. Der er også udbredt interesse for at styrke den anden og tredje søjle i pensionssystemerne, og med henblik herpå indføres der skatteincitamenter, direkte statsstøtte og et bedre regelsæt.
17. I de nationale reformstrategier lægges der også vægt på at sikre solidaritet i pensionssystemerne. Arbejdsløshed og løst og/eller usikkert arbejde, afbrydelser i karrieren af familie- eller helbredsmæssige grunde, men også opløste familier, kan føre til utilstrækkelige pensionsrettigheder, og denne virkning kunne blive forstærket af reformer af de offentlige pensionssystemer, der tager sigte på at bremse udgiftsstigningen. Mange medlemsstater ser derfor på, hvordan de kan styrke solidaritetselementet i deres søjle 1-systemer. Lande, der fremmer en udvidelse af søjle 2- og 3-systemer med henblik på at opretholde pensionisternes levestandard, forsøger på den mest hensigtsmæssige måde at tage hensyn til behovene hos lavtlønnede arbejdstagere og personer med et afbrudt karriereforløb.
18. Alle medlemsstaterne er enige om, at beskæftigelsen skal øges, især for ældre arbejdstagere og kvinder, men der er endnu ikke etableret en tilstrækkelig forbindelse mellem pensionernes holdbarhed og beskæftigelsespolitikernes succes i mange medlemsstaters reformproces. En styrkelse af forbindelsen mellem pensionsreformer og beskæftigelsespolitik bør være en prioritet i den kommende udvikling af et EU-samarbejde om modernisering af pensionssystemerne.

Styrkelse af det politiske samarbejde i EU om sikre og holdbare pensioner

19. Fra begyndelsen har pensionssystemerne skullet opfylde samfundsbehov i stadig forandring. I de seneste årtier er der lagt vægt på at nedbringe arbejdsløsheden og afhjælpe dens sociale følger. Fremover skal de kunne klare en kraftig stigning i antallet af ældre og en faldende befolkning i den erhvervsaktive alder samt sociale forandringer, der påvirker beskæftigelsesmønstrene og familiestrukturerne. Moderniseringen af pensionssystemerne har derfor været og vil fremover være en kontinuerlig proces. Man kan ikke regne med, at hvis der gennemføres en række reformer i dag, kan pensionssystemerne overlades til sig selv i de kommende årtier.

20. Undersøgelsen til Det Europæiske Råd i Göteborg er et vigtigt skridt i det igangværende europæiske samarbejde om pensionssystemerne. Behovet for dette samarbejde er nu almindeligt accepteret blandt medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter. Udvalget for Social Beskyttelse håber også på at få stor støtte fra Europa-Parlamentet, der i øjeblikket drøfter en betænkning om emnet.

Udarbejdelse af en konsekvent og omfattende metode

21. Det hidtidige arbejde i Udvalget for Social Beskyttelse og dets forløber, Gruppen på Højt Plan vedrørende Social Beskyttelse, har vist, at det vil kræve en samordnet indsats at klare de udfordringer, som aldringen udgør, og at dette vil have følger på forskellige politikområder. Dette gælder bl.a. beskæftigelse, offentlige finanser, bekæmpelse af social udstødelse og naturligvis udformningen af pensionssystemerne. På grundlag af de konklusioner, som Det Europæiske Råd når frem til i Göteborg, og en kommende meddelelse fra Kommissionen kunne Udvalget for Social Beskyttelse fastlægge fælles mål, der skal nås gennem et styrket politisk samarbejde på EU-plan, hvori der tages hensyn til forskellene i medlemsstaternes pensionssystemer. Mange af de mål og retningslinjer, der allerede er aftalt eller er under drøftelse vedrørende beskæftigelse, social udstødelse og offentlige finanser, er direkte relevante for moderniseringen af pensionssystemerne. En vigtig opgave for Udvalget for Social Beskyttelse bliver derfor at sørge for, at de fælles mål afspejles i andre udvalgs arbejde. I overensstemmelse med den brede tilgang til en pensionsreform, der blev vedtaget i Nice, bør Udvalget for Social Beskyttelse ikke kun fokusere på reformer af pensionssystemerne, men bør også tage aktiv del i overvågningen af andre politiske processer, der er afgørende for pensionernes holdbarhed og sikkerhed på lang sigt. Udvalget for Social Beskyttelse bør derfor gennem sit samarbejde med andre udvalg (navnlig Beskæftigelsesudvalget og Den Økonomisk-politiske Komité) sikre, at der er konsekvens i de forskellige politiske processer, der berører pensionssystemerne, og overvåge resultaterne heraf og dermed deres bidrag til sikre og bæredygtige pensioner. Udvalget for Social Beskyttelse regner med, at der skal aftales passende samarbejdsordninger med andre udvalg.

Holdbare pensioner og beskæftigelsesstrategien

22. Beskæftigelsesretningslinjerne under søjlen beskæftigelsesegnethed indeholder allerede et afsnit om "Fastlæggelse af en strategi til forlængelse af den erhvervsaktive alder". Spørgsmålene om ældre arbejdstagers beskæftigelsesegnethed og finansielle incitamenter til deltagelse i arbejdsmarkedet er allerede dækket. Det kan dog blive nødvendigt at overveje de andre søjler i beskæftigelsesstrategien nærmere med henblik på at sætte ældre arbejdstagere i stand til at blive længere på arbejdsmarkedet (f.eks. ved en passende tilrettelæggelse af arbejdet og sunde arbejdsforhold), at udvikle fleksible og gradvise fratrædelsesordninger og sikre, at jobskabelsen ikke hindres af den måde, hvorpå pensionssystemerne finansieres. Udvalget for Social Beskyttelse vil se på disse aspekter af beskæftigelsesretningslinjerne på grundlag af indholdet af den rapport om en pensionsreform, der skal forelægges med henblik på Det Europæiske Råds møde i Göteborg.

Holdbare pensioner og bekæmpelse af social udstødelse

23. Europas pensionssystemer er ganske vist en succes i historisk perspektiv og sammenlignet med andre dele af verden, men de har ikke helt udryddet fattigdom blandt ældre, og der er stadig behov for en omfordeling til fordel for de fattigste pensionister. Navnlig er ældre kvinder ofte ringere stillet, fordi de har været væk fra arbejdsmarkedet i perioder eller har arbejdet på deltid for at tage sig af familien, hvilket ikke giver ret til pension, og de får måske ikke tilstrækkelige afledte ydelser (efterladtepension). Folk, der har haft ringe beskæftigelsesmuligheder i løbet af deres arbejdsliv, har måske også utilstrækkelige pensionsrettigheder. Formålet med pensionssystemer er at forhindre fattigdom blandt ældre ved at sikre, at befolkningen i den erhvervsaktive alder bidrager til offentlige eller private pensionsordninger, der til gengæld vil sørge for en tilstrækkelig indtægt for arbejdstagerne, når de er gået på pension, og for familiemedlemmer, som den pensionsforsikrede forsørger, efter dennes død. Bekæmpelsen af social udstødelse må især bygge på beskæftigelsesmuligheder for alle, men dette hjælper ikke dem, der tidligere har været for løst knyttet til arbejdsmarkedet eller ikke har mulighed for at bidrage til en pensionsordning og derfor modtager en utilstrækkelig pension eller slet ingen. Det er vigtigt at sikre, at der i moderniseringen af pensionssystemerne tages fuldt hensyn til de mulige følger i form af social udstødelse, især for ældre kvinder. En garanteret minimumsindkomst for ældre giver en god beskyttelse mod fattigdom og bidrager til at undgå problemer med manglende udnyttelse af ydelsen, men der kan være brug for yderligere støtte til personer med langvarige plejebehov.

Holdbare pensioner og sunde offentlige finanser

24. I øjeblikket udgør offentlige pensionsordninger størstedelen af ældres indtægter i alle medlemsstaterne og giver dem dermed et forbrugsniveau svarende til resten af befolkningen. De offentlige udgifter til pensioner udgør i de fleste medlemsstater over en tiendedel af BNP, omend en betydelig del heraf dækkes via skatter (direkte og indirekte) og socialsikringsbidrag. Arbejdet i Gruppen vedrørende Befolkningens Aldring, som Udvalget for Økonomisk Politik har nedsat, har vist, at der kan forventes en betydelig stigning i de offentlige pensionsudgifter som følge af aldring, selv om stigningen bliver mindre end proportionel med stigningen i ældrebyrden. Inden sommeren i år vil Gruppen vedrørende Befolkningens Aldring revidere sin første rapport om pensionsudgifter og give flere oplysninger om, hvordan de nationale prognoser er udarbejdet. De planlagte indikatorer for en holdbar budgetsituation vil afspejle prognoserne for pensionsudgifterne, men der skal også tages hensyn til udgiftsudviklingen på andre områder (navnlig sundhedssektoren og renter på statsgælden) og til indtægtstendenserne og et lands evne til at opkræve skatter og bidrag på en måde, som er forenelig med andre politiske mål såsom et højt beskæftigelsesniveau. Det vil også være vigtigt at undersøge de økonomiske og fiskale virkninger af søjle 2- og 3-systemerne og de demografiske ændrings indvirkning på afkastet af investeringerne.

Private ordningers rolle i holdbare pensionssystemer

25. Flere medlemsstater fremmer udviklingen af private pensionsordninger som et supplement til søjle 1. Disse ordninger kan yde et stort bidrag til pensionisters indkomst, især hvis regeringerne giver folk med en gennemsnitlig eller lav indkomst et incitament. I mange tilfælde er det dog nødvendigt at forbedre adgangen til private pensioner og muligheden for at tage dem med sig og sikre, at de opfylder de højeste sikkerhedsstandarder, samtidig med at der tages hensyn til medlemsstaternes særlige forhold. Udvalget for Social Beskyttelse kan spille en vigtig rolle i behandlingen af disse spørgsmål og støtter Kommissionens bestræbelser på at bidrage til, at supplerende pensionsordninger kommer til at fungere bedre, jf. meddelelsen af 11. oktober 2000. Det europæiske pensionsforum kunne støtte arbejdet i Udvalget for Social Beskyttelse ved at tage disse spørgsmål op og overveje, hvordan private pensionsordninger kan komme til at bidrage til målet om holdbare og tilstrækkelige pensioner.

Overvågning af udviklingen og fastlæggelse af indikatorer

26. Udvalget for Social Beskyttelse foreslår, at udviklingen i medlemsstaterne overvåges. Dette kræver, at der fastlægges nogle indikatorer, der også kan anvendes til at definere benchmarks med henblik på en langsigtet styring af den politiske udvikling (f.eks. beskæftigelsessatser for arbejdstagere under den officielle pensionsalder eller dækningsgrader). I indikatorerne skal der tages hensyn til de ti principper i Kommissionens meddelelse fra oktober 2000, men de skal være forenelige med forskellene i de nationale pensionssystemer. Uden at foregribe arbejdet i undergruppen vedrørende indikatorer kan følgende brede kategorier foreslås:

- beskæftigelsen;
- fattigdommen blandt ældre;
- levestandarden for ældre i forhold til befolkningen i den erhvervsaktive alder;
- forskellene mellem ældre;
- budgettets holdbarhed.

27. Efter det nuværende arbejdsprogram skal undergruppen vedrørende indikatorer under Udvalget for Social Beskyttelse arbejde med at fastlægge sådanne nøgleindikatorer og forbedre EU-databaserne, således at oplysninger fra alle medlemsstaterne bliver sammenlignelige.

Stimulering af en offentlig debat

28. Debatten om pensionssystemernes fremtid er veludviklet i de fleste medlemsstater, men mangler ofte en europæisk dimension. Konklusionerne fra Det Europæiske Råds drøftelser i Stockholm og indholdet af den kommende rapport til Det Europæiske Råd i Göteborg vil blive et vigtigt bidrag hertil.

29. Desuden bliver den Eurobarometer-undersøgelse, der bebudes i Kommissionens meddelelse fra oktober 2000, et nyttigt redskab i denne forbindelse. Den skal vise, hvordan offentligheden opfatter (og eventuelt fejlopfatter) pensionssystemernes fremtid, og hvad den foretrækker med hensyn til forskellige politikker. Dette kan give vigtige oplysninger med henblik på moderniseringen af pensionssystemerne. Det kan også være nyttigt at overveje en opfølgende undersøgelse for at se, hvordan den offentlige mening udvikler sig over en femårig periode.

* * *

30. I meddelelsen fra februar 2000 "*Udnyttelse af Den Europæiske Unions potentiale - konsolidering og udbygning af Lissabon-strategien*" meddelte Kommissionen, at den i september 2001 vil vedtage en meddelelse om fremme af europæisk samarbejde om pensionsspørgsmål. I denne meddelelse skal der tages hensyn til resultaterne i den rapport, der forelægges med henblik på Det Europæiske Råds møde i Göteborg, og de muligheder for et yderligere samarbejde, der er omtalt i denne rapport, skal behandles nærmere.